नं॰ ५३२४

अवच्छेदक निरुक्तिः तैलिङ्ग्याम्

× × × ×

पत्र॰ १७ —— सं॰ ८

विषयः न्यायवैशेषिकं.

ग्रवच्छेदकनिरुक्तिः गौतिंगदेषूलि
पत्राणि

५३२४

5324
F = 18

तैलंगू भाषा

वर्षछेदकनिरक्ता १९

प०१८ - ८ - ६६

జా॥అ॥ శ్రీశారదాంబాయై నమః॥ ॥ఇహానవచ్ఛేదకమిత్యత్రావచ్ఛేదకత్వం అవచ్ఛేదకత్వపదార్థః। విశిష్టసత్తాత్వసమనియతస్య సత్తాత్వస్య లఘునోపి న విశిష్టాభావప్రతియోగితా
వచ్ఛేదకత్వం గుణత్వాదావపి సత్తాభావానాపత్తిప్రతీతిప్రసంగాత్ పృథివీసమవేతత్వాసమనియతస్యాపి చ సమవేతత్వస్య పృథివీసమవేతాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వమనతి
౧ ప్రసంగాత్। ఏవం ఘటత్వరూపత్వాదిఘటసమనియతమపి రూపత్వం వ్యధికరణసంయోగాదిసంబంధావచ్ఛిన్నఘటరూపాద్యభావస్య ప్రతియోగితావచ్ఛేదకమతస్సమనైయత్యస్య
మకించిత్కరత్వం యస్యావచ్ఛేదకత్వస్వీకారే ఽతిప్రసంగాద్యభావస్తస్యైవావచ్ఛేదకత్వమిత్యాశయేనాహ। సంభవతీతి। అతిప్రసంగానాపాదకే లఘౌ ధర్మే సంభవతీత్యర్థః
ప్రమేయధూమత్వస్య తాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాపత్తేర్వ్యధికరణధూమత్వేన విరోధాదాహ। కంబుగ్రీవేతి। నను కంబుగ్రీవాదిమత్త్వం కంబుగ్రీవాదివ్యక్తేరే
వసాక్షాత్ప్రత్యేకం హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వే ఏతత్కుతో ఘటత్వవ్యాప్తిరితి వాచ్యం పరంపరయా సంస్థానగతకంబుగ్రీవాత్వాదిజాతిమత్త్వస్యైవ సా
ధ్యతావచ్ఛేదకత్వాత్ తత్ర తస్యైవ పరంపరయావచ్ఛేదకత్వే కల్పనామపేక్ష్య లాఘవేన ఘటత్వస్యైవ సాక్షాత్తథాత్వాదితి భావః। నను పృథివీత్వే తేజస్త్వాదినా సాంకర్యా
త్ ఘటత్వం యది నానా తదాప్యేకమపి ఘటత్వం కంబుగ్రీవాదిమత్త్వసమనియతమత ఆహ। ఘ్రాణగ్రాహ్యేతి ఘ్రాణగ్రాహ్యగుణత్వాపేక్షయా లఘుగ్రాహ్యత్వస్య గం
ధత్వస్యైవావచ్ఛేదకత్వం బోధ్యం। అన్యథా పరమాణుగంధత్వేన సహ ఘ్రాణగ్రాహ్యగుణత్వస్య సమనియతత్వాభావాద్గంధత్వస్యైవ ప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వాపత్తి

ఏకధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకతత్సామాన్యశూన్యత్వమితి యోజనా యత్ప్రతియోగితాయాః అవచ్ఛేదకీభూతధర్మావచ్ఛిన్నానధికరణత్వం హేతుమతస్తత్ప్రతియోగితా
యా అవచ్ఛేదకీభూతధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాసామాన్యశూన్యత్వమిత్యర్థః తత్రాధేయ ఇతి వ్యుత్పత్తిః ఏకపదం శృంగగ్రాహికతయా తత్తదభావప్రవేశార్థమితి
తురితేంశమః తన్నివేశప్రయోజనం విత్యధ్యేయం యద్యపి ప్రమేయవాన్ వాచ్యత్వాదిత్యాదౌ సమవాయేన ప్రమేయసాధ్యతాయాం వ్యభిచారిణ్యతివ్యాప్తిః ప్రమేయత్వా
వచ్ఛిన్నాభావప్రతియోగితాసామాన్యశూన్యత్వాప్రసిద్ధేః తాదృశాభావాంతరస్య నిరుక్తప్రతియోగితానవచ్ఛేదకతాయాః ప్రమేయత్వే సత్త్వాత్ తథాపి తాదృశయ
త్కించిదేకాభావప్రతియోగితాత్వం యత్కృత్స్నవ్యాపకతావచ్ఛేదకత్వం వివక్షితం అతిప్రసంగవ ప్రమేయత్వవ్యాపకత్వం ప్రమేయసామాన్యాభావప్రతియోగితాయామిత్యదో
షః తత్ర అవచ్ఛేదకత్వం అత ఏవేతి యత్కించిదేకాభావస్యైవ ప్రవేశాదేవ ఫలితః యది సామాన్యాభావాప్రసిద్ధిః తదా వహ్నిమత్యేవ తత్ర ధూమాభావప్రతియోగితా
సామాన్యశూన్యే ధూమవతి వర్తమానతయా ధూమత్వస్య నిరుక్తావచ్ఛేదకత్వం సాధ్యదితి వ్యాప్తిలక్షణమితి వ్యాప్తిరసాంకర్యమేవ సామాన్యాభావ
స్యాధయిష్యతే తథా చ ధూమసామాన్యాభావస్యైవ హేతుసమానాధికరణస్య ప్రతియోగితాసామాన్యశూన్యే ఘటాదావవృత్తిత్వాత్ ధూమత్వస్య తదవచ్ఛేదకత్వమితి భావః
నను తాదృశప్రతియోగితాశూన్యస్యానతిరిక్తవృత్తిత్వం వాచ్యం వహ్నిత్వం న ఘటవృత్తి తాదృశప్రతియోగిత్వాశూన్యసవృత్తత్వ ఆకాశాదౌ అతిప్రసంగాదితి

ఖా॰ అ॥ తి భావః అత్రైవ స్పర్శాగ్రాహ్యగుణత్వం స్పర్శాగ్రాహ్యగుణత్వావచ్ఛేదకంవాతిమత్త్వం తేన గంధత్వస్య లఘోస్సమస్యైవ యస్య తథాత్వాత్తద్ధర్మిమిత్యపి కేచిత్ తచ్చ భిన్న బారిసిత్రమే
యత్వాదౌ నాపత్తి తాదృశప్రతియోగితాయాస్తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛిన్నాభావవదవృత్తిత్వమపి నేష్టమ్ఃతేన తాదృశప్రతియోగితా ప్రతియోగితాకాభావవ
౨ ద్వృత్తిత్వ తయా ధూమత్వావచ్ఛేదకత్వాభావాత్ అతిప్రసంగసంభవాత్ స్వరూపసంబంధాత్మికాయా ఇత్యుక్తస్య నవ్యైర్యల్లక్ష్యం న వా గ్రిమగ్రంథవిరోధ ఇతి ధ్యేయం
స్వరూపసంబంధాత్మికాయా ఇతి ప్రతిపత్తౌ భిన్నత్వే హేతుః తత్రాదభావప్రతియోగ్యస్య యస్య స్వరూపాయా ఇతి తదర్థః తత్తత్ప్రతియోగిమాత్రస్వరూపత్వే సామా
2 న్యాభావవిశేషాభావయోః ప్రతియోగితయోరవిశేషాపత్తేరితి ధ్యేయం। ధూమత్వావచ్ఛేదకేతి తథా వధూమావానవహ్నేరితానదౌ వ్యాప్తిలక్షణస్య అతివ్యాప్తిరితి భావః
నవేతి వాచ్యమితి పరేణాన్వయః తథావిధేతి యద్రూపావచ్ఛిన్నం వ్యాప్యవృత్తి సాధ్యతావచ్ఛేదకయల్లక్షణఘటకప్రాయో ఘటతథావిధ తథావిధః హేతుసమానాధికరణః యద్రూపావదభా
వః తత్ప్రతియోగితావచ్ఛిన్నాభావవదవృత్తిత్వమర్థః తథావిధాభావయస్య ప్రతియోగితాసామాన్యసంబన్ధమప్రసిద్ధం సర్వస్యైవవస్తునః తాదృశయావత్వావ
చ్ఛిన్నాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం యత్కించిదితి సమని యత్తాభావయోరైక్యేన నభ్యుపగమాచ్చ ఘటాదిసామాన్యాభావస్యైవ ఘటీయస్సంయోగాదిసంబం
ధేన ప్రమేయాదిసామాన్యాభావతయాపునస్తాప్రసిద్ధిః ఏకధర్మావచ్ఛిన్నాశతకం కైకపదం అవ్యాప్యవృత్తిసాధ్యకస్థలీయస్య నిరుక్తలక్షణఘటకప్రాయో తథావిధావిధాయా

తిధూమ ఎవ తాదృశప్రమావిశేష్యత్వస్య వృత్తేః తద్వృత్తిత్వం స్వరూపసంబంధేన వ తద్వృత్తిసాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధేన ఆవర్తమానత్వం నాతో ధూమ
త్వాభావస్యైవ కాలికసంబంధేనాశ్రయే ధూమే సమవాయసంబంధేన స్వరూపసంబంధేన తదాశ్రయే స్పందాదౌ కాలికతయా ధూమత్వస్య వర్తమానత్వేప్యవచ్ఛేదకత్వ
హానిః నవ సమవాయేన ప్రమేయస్య సాధ్యతాయాం భావత్వాదౌ వ్యాప్తిః ప్రమేయత్వరూపావచ్ఛేదకత్వస్య అభావాప్రసిద్ధిః ప్రమేయాభావస్యలక్షణఘటకత్వాదితివా
చ్యం హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం యద్ధర్మావచ్ఛిన్నవృత్తిః తస్యైవ వివక్షితత్వాత్ అత ఎవ సమవాయేన సత్తాశ్రయస్య సాధ్యత్వే ఖితాదృశావచ్ఛేదకీభూ
తస్య సత్వాస్యాభావవతి సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకీభూతసమవాయసంబంధేనవృత్తేః అప్రసిద్ధావపి భావత్వాదిహేతౌ నావ్యాప్తిః ఇదం తు బోధ్యం తాదృశప్రతి
యోగితావచ్ఛేదకానతిరిక్తవృత్తిభిన్నత్వాపేక్షయా అన్యధర్మవ్యాప్రవేశే న లాఘవం తాదృశావచ్ఛేదకం యావత్ తదనతిరిక్తవృత్తిత్వం సాధ్యతావచ్ఛేదకస్య
విశేషణం వక్తుముచితమితి నను ధూమాద్యన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం ద్రవ్యత్వాదిని ష్ఠతాదాత్మ్యాన్యోన్యాభావీయత్వం యావత్వం వా తదనతిరిక్తవృత్తిత్వ
వహ్న్యాదావ్యాపకమితి వ్యాప్తిః లక్షణమసంభవి ఇత్యత ఆహ స్వసమానాధికరణేత్యాదినా స్వమనతిరిక్తవృత్తిత్వే నాభిమతం తత్ అభావస్వసమానాధికరణం యద్ధేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియో
గితావచ్ఛేదకం తదనతిరిక్తవృత్తిత్వమర్థః యావత్త్వస్య వహ్నిత్వవ్యాపకత్వేపి వహ్నిత్వసమానాధికరణతద్భావాదేవ న తస్య తాదృశావచ్ఛేదకత్వమితి భావః నను

దో షేణ సామాన్యాం శాభావప్రతియోగిత్వం ఏకమేవ సకలప్రతియోగివృత్తీతి తదనతిరిక్త వృత్త్యావ ధూమత్వమతో నోక్తేతి వ్యాప్తిరితి॥

శా॥౮॥ తథా వహ్నిప్రిలక్షణసంభవ ఇతి భావః ఏతేనేతి కేచిదిత్యాహుః ఏతేన తాదృశతాదాత్మ్యోభయం మాదాయ యదత్రస్థాభావప్రగల్భోక్తం దూషయతి అత ఏవేతి అతఏవ తదుక్తాల్ వహ్నిత్వా

దావచ్ఛేదకత్వప్రసంగాదేవేత్యర్థః నను ప్రతియోగితా నవచ్ఛేదకమిత్యత్రావచ్ఛేదకత్వం స్వరూపసంబంధవిశేష ఏవ వాచ్యం స్వావచ్ఛేద్య ప్రతియోగితాకత్వే న వసాధ్యతావచ్ఛేదకం పునర్విశేష

౨ ణీయ్యం అతో గురుధర్మస్య సాధ్యతాయాం నాతివ్యాప్తిరత ఆహ లఘు రూపేతి ననులఘుటు వాన మహాకాలత్వాదితాస ధూవ వ్యాప్తి మితి యేవ గురురూపేణ సాధ్యతాయాం అతి

నచ వ్యాప్తిర్భయస్య ప్రతియోగితావచ్ఛేదకో భయాభావ ఘటిత లక్షణం వాచ్యం అత ఏవ తదపి దూషయతి లఘురూపే త్వాదినేత్యపి కక్షిత వహ్నిత్వాదిలఘు రూపసమనియతం యత్రైవయ

వహ్నితాత్వాదికం తాదృశ వ్యాసాధ్యతాయాం ధూమాదావ వ్యాప్తి రిత్యర్థః ప్రతియోగితావచ్ఛేదకేతి హేతుసమానాధికరణాభావ ప్రతియోగితాయాః యదవచ్ఛేదకం తద

3 భావవద్వృత్తిత్వస్య మూలక్షప్రతియోగితావచ్ఛేదకాంతేన వివక్షితత్వాదిత్యర్థః అత్రవమేన సంబంధేన ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం తేనైవ తదభావో గ్రాహ్యః తేన ధూమా

దిమత్యపి స్వాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకస్య ఘటత్వాదేః కాలికసంబంధేనాభావవత్వాత్ తాదృశవహ్నిత్వాదేస్సమవాయేనావృత్తావపి నోక్తావచ్ఛేదకత్వం న వా ధూమత్వాదె

స్సంయోగసంబంధేన స్వాభావవతి సమవేతత్వేపి వచ్ఛేదకత్వహానిః। యత్తు సాధ్యతావచ్ఛేదకతా ఘటకసంబంధేన తదభావో గ్రాహ్య ఇతి తన్ముఖ్యం ధూమత్వప్రకారకప్రమా

విశేష్యవాన వహ్నిః తాదావతి వ్యాప్తేః లఘుతయా హేతుమన్నిష్ఠతాదృశప్రమా విశేష్యాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకే ధూమత్వే ధూమత్వాదేః స్వరూపసంబంధేన అభావవ

వ్యాసజ్యవృత్తిత్వం తదన్యత్వాన్యతరరూపేణైవ స్వసమానవృత్తికత్వం త్వాన పివహ్నిత్వాదివారణాసంభవేస్య పర్యాప్తింతన్నైద పరియంతానుధావన

స్వప్రయోజనమాహ త్రిత్వాదికమితి తథా చ భూమవంనిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకస్య వహ్నిధూమఘటత్రితయవృత్తేర్వ్యాసజ్యవృత్తితయా

సమానవృత్తికస్య తస్యైవానతిరిక్తవృత్తిత్వం వహ్నిధూమోభయత్వస్యాపి తాదృశోభయసమానవృత్తికత్వాత్ వహ్నిధూమోభయవాన్ధూమాది

త్యాదావేవ వ్యాప్తిలక్షణగతవ్యాప్తిలక్షణత్వాద్వ్యాప్తిస్సాదితి భావః యద్యపి తాదృశతాదృశోభయత్వావచ్ఛిన్నాభావస్య ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాఘటకస్య

1 గః పర్యాప్తిరేవ నతు సమవాయికతాదృశమాత్రసత్త్వేపి తాదృశతాదృశోభయం నాస్తీతి ప్రతీతేః తథా చ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతానిరూపకపర్యాప్తిసం

బంధేన తాదృశోభయత్వావచ్ఛిన్నాభావవతి ప్రసిద్ధేక వహ్నౌ వృత్తిమత్త్వాదేవ వహ్నిత్వాదేరవచ్ఛేదకత్వాసంభవాత్ స్వసమానవృత్తికత్వకత్వం తథాపి ప్రత్యేకం

వహ్నౌ పర్యాప్తిసంబంధేనాపి న తాదృశతాదృశోభయత్వాదేరభావః కింతు ఘటాదావేవ అన్యథా తత్సంబంధేన ప్రసిద్ధత్వాద్వృత్తిఘటకస్య తత్సంబంధేన సమ

వాయావృత్తిత్వనియమాత్ ఉభయత్రైవ తత్ప్రత్యేకం ద్విత్వాభావసత్త్వాదిమానదర్శనే ఇత్యపి ప్రతీత్యాపత్తేః నస్త్యేవమయం ద్విత్వాత్ ప్రత్యక్ష ప్రతీతిః ప్రమాణాన్నాద

కత్వే తత్ర వవిశిష్టేస్య పర్యాప్తిసంబంధేన సత్త్వాదితి వాచ్యం మూలావచ్ఛిన్నావృత్తేః కపిసంయోగత్వాదిప్రతీతేః మూలావచ్ఛేదేన సమవాయేన కపిసంయోగాద్య

శా॥అ॥ స్వసమానవృత్తికత్వం స్వన్యూనానతిరిక్తవృత్తిత్వం తథావవచ్ఛిన్ననిష్ఠయావత్త్వావచ్ఛేదేనాపి సమవాయాదినావచ్ఛిన్నత్వసమానవృత్తికత్వమేవలక్షణఆహత
త్వంవేతిస్వపర్యాప్తిమతానవచ్ఛిన్నత్వపర్యాప్త్యధికరణయావత్త్వావచ్ఛేదావచ్ఛిన్నవృత్తియావత్త్వావచ్ఛేదేనపర్యాప్తిమత్త్వాతవచ్ఛిన్నత్వస్యావచ్ఛేదకత్వందుర్వారమితివాచ్యం
ర స్వపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్నపర్యాప్తిమత్త్వస్యైతత్తదవచ్ఛిన్నత్వస్యపర్యాప్త్యనధికరణభూతతత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛేదేనయావత్త్వావచ్ఛేదేనపర్యాప్తిమత్త్వాతసనైవ
మనతిరిక్తవృత్తిత్వాంశవైయర్థ్యంవచ్ఛిన్నత్వపర్యాప్త్యవచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్నపర్యాప్తిమత్తంతత్తద్వ్యక్తిత్వాదికతత్తద్వ్యక్తిభిన్నతరమాదాయావచ్ఛిన్నత్వస్యాపిపా
4 రిభాషికావచ్ఛేదకత్వపర్యాప్తిరితిభావఃయావత్త్వాదికమిత్యాదినాతాదృశతాదాత్మ్యోభయత్వాదికసంగ్రహఃనతథాతనవచ్ఛిన్నత్వపరియాప్త్యధికరణపర్యాప్తిమచ
మిత్యర్థకేననపర్యాప్తిఃస్వసమవాయఃస్వతాదాత్మ్యోభయత్వాదావర్తత్వప్రతిపత్తిరిత్యాహపర్యాప్తిక్షైతిపయేకోభయటితఇత్యేకమాత్రవృత్తిధర్మావచ్ఛేదేనఘుఱు
త్వస్యపర్యాప్తిందర్శయతుంఇమాదాయవిశిష్టయవృత్తిధర్మావచ్ఛేదేనైవద్విత్వస్యపర్యాప్తిందర్శయతుంఅన్యథాద్వివిధత్వానిత్యప్రతీత్యనుపరవిశేష
ప్రసంగాదితిభావఃనచాయమేకేత్యాదిప్రతీతేస్సమవాయేనోపపత్తౌఏకత్వావచ్ఛిన్నత్వావచ్ఛేదఃపర్యాప్తిసంబంధమానాభావాత్తాదృశప్రత్యయసాధ్యతా
యాంస్వపర్యాప్తివిషయాదిత్వవాన్పర్యాప్తిరితిదామ్యంఇదమర్థత్వవచనేనవచ్ఛిన్నత్వమేకత్వంవాపర్యాప్తంసద్విత్వమిత్యాద్యనుభవబలాదేవతదభ్యుపగమాదితిభావః

ష్ణుప్రతియోగికం తదభావవాన్ వహ్నిధూమోऽస్తీతి తద్వృత్తిత్వానయవృత్తిం శ్చ స్వవహ్నిధూమోభయత్వేన సాధ్యతావచ్ఛేదకత్వాం ద్రవ్యత్వేన సాధ్యతాయాం వహ్న్యాదిహేతావతివ్యాప్తిః పక్షే కేంచిత్తాద్వ
శప్రతియోగితావచ్ఛేదకవతియావత్తత్త్వత్వే తద్భిన్నమేయవదవృత్తిత్వమేవ తథాత్వంవాచ్యం తథాచ వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదావవ్యాప్తిరవతాద్యశావచ్ఛేదకే ఘూతం
యత్తాదాత్మ్యసంసర్గకధూమత్వాదికం తద్ధ్యణాశాఖిలమప్యాః ప్రత్యేకభేదకూటవతి వహ్నిధ్యసావృత్తిత్వాభావాత్ స్వసమానవృత్తికత్వందేయమేవేతివదంతి తన్తుచ్ఛం హేతుమ
పదన్యా న్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం యద్ధూమత్వం తద్వతిపర్వతే సంబంధేన వహ్నిధూమోభయత్వస్యావృత్తిత్వాదేవ తాద్రూప్యేణ సాధ్యతాయాం వహ్నిమేతావతివ్యా
ప్త్యభావాత్ ఖదకూటనివేశే వ్యర్థత్వాపత్తాదితికే తాదాత్మ్య నయనాసేతి ప్రతీతాప్రతియోగితావచ్ఛేదకతానిరూపకస్య మవాయ ఏవ సంసర్గ
భాసతేనతు పర్వతేఽస్తి దండీ పురుష ఇత్యత్ర యస్య సత్త్వే హదవచ్ఛిన్నాధికరణతయా సాంఖ్యమేవ తస్య విరోధాత్ ఏవం చ యథాశ్రుతమేవ సమ్యగిత్యాహుః తత్త్వం ఇత్యర్థం స
మవాయేన తద్వత్త్వాధికరణేతి తదవచ్ఛిన్నాధికరణత్వస్య సంభవాత్ సమవాయేన ప్రమేయసాధ్యకే భావత్వే హేతావతివ్యాప్తిరిత్యర్థః అవశ్యం
ప్రతియోగితావచ్ఛేదకాన వృత్తిత్వమిత్యస్య హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం యదన్యన వృత్తిం తద్భిన్నమిత్యర్థో వాచ్యః తత్రాన్యన వృత్తిత్వం స
ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధేన గ్రాహ్యం వహ్నిధూమోభయవాన్ వహ్నిరిత్యాదావతివ్యాప్తేరపత్తేః హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం య

ఖా॥౧౨॥

వగాహిత్వవదుక్తప్రతీతిరపీదంత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాసంబంధేనైవ ధ్వూత్వావగాహితయా ప్రమాత్వయోగాత్ ఏకవృత్తేరిదంత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాసంబంధేన
౨ ధ్వూత్వరహితత్వాత్ అత ఏవ అయం న ఘట ఇత్యాకారకప్రతీతేః ప్రమాత్వమప్యుపపద్యతే ఇదంత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాసంబంధేన యో ధ్వూత్వస్యాభావస్తద్ధృతిత్వదవగా
హిత్వాత్ న చేదంత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాత్వస్య అసిద్ధిః ఏకత్వవిశిష్టత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతాప్రసిద్ధ్యా తత్ ఏకత్వం విశిష్టత్వం చేదంత్వావచ్ఛిన్నప్రకారతా ప్రసిద్ధం న తు ద్విత్వాదికమిత్యనుభవస్య
సర్వసిద్ధతయాపి నైకైకస్య ద్విత్వపర్యాప్త్యధికరణత్వే ఘటద్వయమన్యపి గృహ్యతాం అత్ర ఘటావితి ప్రత్యయః ప్రమాస్యాదితి వాచ్యం తద్గ్రహానిశ్చయే ఘటద్వయత్వావచ్ఛి
న్నేన తద్గ్రహావృత్తిత్వవిరహాత్ ఘటద్వయత్వావచ్ఛేదేన తద్గ్రహావృత్తిత్వావగాహినాః ప్రాగుక్తప్రతీతేర్భ్రమత్వాత్ అత ఏవ ఘటానాం తద్గ్రహానిష్ఠావిత్వేऽపి
తత్ర ప్రమా తద్గ్రహానిష్ఠితసామ్యపి ఘటస్య ఘటద్వయత్వావచ్ఛేదేన తన్నిష్ఠత్వాభావసంభవాత్ ఘటపటయోర్న ఘటత్వమిత్యాదిప్రతీతేః ప్రమాత్వానురోధేన వ్యాస
జ్యవృత్తిధర్మావచ్ఛిన్నాధికరణతాకస్య ప్రతియోగిమత్యపి తదభావస్య సర్వసంమతత్వాత్ న చ ఘటత్వాద్యాఘటపటయోర్న వ్యాసజ్యవృత్తిత్వాభావ ఏవ ఉక్తప్రతీతి
విషయః [illegible] సామాన్యే ఘటపటయోః న సమవాయేన ఘటత్వమిత్యాదౌ సామాన్యే ఘటపటోభయసమవేతత్వాభావప్రసిద్ధ్యా తదభావస్యాభానాసంభవాదితి సంప్ర
దాయవిదః పరే తు తదనతిరిక్తవృత్తిత్వం అత్ర న తదభావవదవృత్తిత్వం తథా సతి హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం యద్ధూమిష్ఠ ధూమో భయ

ధం యద్ధర్మవిశిష్టసామాన్యం తదేవ సాధ్యాభావ(?)షితావచ్ఛేదకమిత్యర్థః అత్ర తదాత్మ్య యత్ప్రతియోగితాకాభావే తస్య తేనాంతాద్యృశధూమాత్మ్య త్రయప్రతియోగికోఽభయాం
భావాదిమతి ప్రమేయధూమత్వవిశిష్టస్య సంబంధతయాఽవచ్ఛేదకత్వం న స్యాత్ కింతు గగనత్వాదేరేవ తథాత్వం స్యాదత ఉక్తం తదవచ్ఛిన్నేతి ప్రతియోగిత్వం సా
ధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన గ్రాహ్యం తేన అయం ఘటః ఏతత్త్వాదిత్యాదౌ హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం యద్ద్రవ్యత్వం సంబంధసామాన్యేన కాలికసంబం
ధేన వా తదవచ్ఛిన్నాభావవతి గగనాదౌ ఘటత్వత్వవిశిష్టస్య సంబంధత్వేపి నావ్యాప్తిః పర్వతాదేరుక్తత్వేంకాలావచ్ఛేదేన సంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నధూమ
సామాన్యాభావత్వాత్ తత్ర చ ధూమత్వవిశిష్టస్య సంబంధత్వాత్ తదసంబంధస్య విశిష్టసామాన్యకం గగనత్వాదికమాదాయ ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదావతివ్యా
ప్తిరతః ప్రతియోగివ్యధికరణత్వేన తదవచ్ఛిన్నాభావో విశేష్యః ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నసంబంధితదవచ్ఛిన్నాభావవాన్ గ్రాహ్య ఇతి తు పర్యవసితార్థః
తేన సంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నధూమాభావస్య వధూమవత్పర్వతాదౌ సమవాయాదిసంబంధేన ప్రతియోగివ్యధికరణత్వేపి ధూమత్వస్య నావచ్ఛేదకత్వహానిః
న వా ద్రవ్యం ఘటత్వాదిత్యాదౌ హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం యద్ఘటభిన్నద్రవ్యత్వం ప్రతియోగ్యధికరణే తదవచ్ఛిన్నాభావవతి గుణాదావద్రవ్యత్వ
త్వవిశిష్టస్య సత్త్వస్యావ్యాప్తిః ఇత్యస్యాభావాదుక్తం ప్రతియోగ్యనధికరణత్వమేవ తదవచ్ఛిన్నాభావవతః సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన వాచ్యం న తు ప్రతియోగితా

శా౦౪ అ౧ వహ్నిధూమోభయత్వం తస్య తాదృశోభయత్వపర్యాప్త్యధికరణం యద్వహ్నిధూమోభయం తత్ప్రత్యేకనిష్ఠస్వపర్యాప్తిసంబంధావచ్ఛిన్నాభావప్రతియోగిత్వేన తనన్యానవృ
త్తిత్వాత్ కిం ముస్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగిత్వసంబంధేన తథాత్వం వాచ్యం తథా వహ్నివృత్తియావత్త్వతాకతాదృశోభయత్వావచ్ఛేదేఽపి స్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగిత్వసంబంధే
౬ నవహ్నిత్వాదివత్ప్రత్వం నూనవృత్తిత్వాద్వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదావవహ్నిత్వాదేరవచ్ఛేదకత్వాపత్తేరుభయస్వసమానవృత్తికత్వేన అవచ్ఛేదకం విశేషణీయమితి యదుక్తం ముక్తసానిమః
ననుప్రతియోగితావచ్ఛేదకానతిరిక్తవృత్తిత్వమిత్యత్ర ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం యది ప్రతియోగితానతిరిక్తవృత్తిత్వరూపం తదా తాదృశోభయత్వావచ్ఛి
న్నాభావప్రతియోగితామాదాయ వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదావవహ్నిత్వమపి పర్యాప్తిభాంశికావచ్ఛేదకం స్యాదత ఆహ ఘుభేతి ప్రతియోగితాయాం వహ్నిధూమోభయా
6
భావఘటితలక్షణే గురుధర్మస్య సాధ్యతాయామవ్యాప్తిమపాకర్తుమాహ ఏవం చేతి గురుధర్మస్య ప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వే ఇత్యపి తదర్థః న నుధూమత్వ ।
మేకస్మిన్నేవ పర్యాప్తం ద్విత్వాదిప్రతిత్వాత్ ప్రత్యేకవృత్తిధర్మావచ్ఛిన్నాధికరణతాకత్వాద్వహ్నిమత్త్వాత్ప్రత్యేకపర్యాప్తిధూమత్వాదేః పర్యాప్తిసంబంధేనాభావ ఇతి
ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదావతివ్యాప్తిః స్వపదేన ధూమత్వస్య గ్రహణం యమతశ్చేత్తత ఏవం సత్తాత్వస్య విశిష్టసత్తాత్వానతిరిక్తవృత్తితయా సత్తాసాధ్యక
జాతిమత్త్వాదిహేతావవ్యాప్తిరిత్యత ఆహ స్వేతి తదవచ్ఛిన్నేతి హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకే ఘటత్తత్తద్ధర్మావచ్ఛిన్నాభావవత్త్వసంబం

హేతుత్వే ఘటో ధూమవత్త్వేన సమవాయసంబంధేన సంయోగసంబంధావచ్ఛిన్న అభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకే ణావచ్ఛేదకతి

బంధావచ్ఛిన్నం తత్తన్నైవ సంబంధేన స్వవైశిష్ట్యస్య ఘటానాం తద్ఘటత్వే గగనత్వాదౌ పారిభాషికావచ్ఛేదకత్వం సులభమితి వాచ్యం ధూమత్వప్రకారకప్రమావిశేష్యతావచ్ఛి
న్నతాదౌ సాధ్యతావచ్ఛేదకత్వతయా సమవాయేన ధూమత్వప్రకారకప్రమావిశేష్యత్వస్య వృత్తానితస్య పారిభాషికావచ్ఛేదకత్వప్రసంగాత్ నవసాధ్యతావచ్ఛేదకప్రతియో
గిత్వయోరన్యతరావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధేనైవ స్వవైశిష్ట్యస్య వివక్షణీయత్వాత్ తాదృశవైశిష్ట్యప్రసంగ ఇతి వాచ్యం తాదాత్మ్యేన ధూమవతః సంయోగేన సాధ్యతా
యాం ప్రవృత్తావ్యాప్తేరితి వాచ్యం ప్రత్యుత ధూమాపేక్షయా లఘుత్వేన హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం యద్ధూమత్వం తద్వన్నిష్ఠాభావవత్ప్రతియోగితా
వచ్ఛేదకతాఘటకసమవాయసంబంధేన ధ్వంసనాశాదిరూపధూమవిశిష్టస్య ధూమారంభకపరమాణోరసిద్ధితాఘటకసంయోగసంబంధేన సంబంధతయా ధూమస్య పా
రిభాషికావచ్ఛేదకత్వవిరహాదితి వేదితవ్యాహుః యత్సంబంధేన యద్ధర్మవిశిష్టసామాన్యం నిరుక్తం తత్తద్ధర్మావచ్ఛిన్నాభావవత్సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేనాసం
బంధం తత్తత్సంబంధేన తత్తద్ధర్మావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాభిన్నం యత్సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధావచ్ఛిన్నం విశేష్యత్వం తదవచ్ఛేదకధర్మవత్త్వస్య వివక్షితత్వాన్నదోషః
దోషః సమవాయేన వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నం న విశేష్యతాయాః స్వరూపాదిసంబంధేన గగనత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాభిన్నత్వాదేవావచ్ఛేదకాప్రసిద్ధినిబంధనాసంభవదృష్టదోషా
దితి నన్వేవమపి విశిష్టసత్తాభావాన్ జాతేరత్వాదావతివ్యాప్తిః తాదృశప్రవృత్తాభావవత్త్వమపి గుణాదౌ విశిష్టసత్వస్య సంబంధతావచ్ఛేదకస్వరూపసత్వాదేశధర్మావచ్ఛిన్నాభావ

శా॥౮॥ యాదృశసంబంధావచ్ఛిన్నత్వం వ్యాప్తినియామకసంబంధేన సాధ్యతాయాం తదవచ్ఛిన్నప్రతియోగితాప్రసిద్ధ్యా అవ్యాప్తిప్రసంగాదితి ధ్యేయం న చ ఘటాభావాన్యతరకాలత్వా
దిత్యాదావత్యాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకం యద్గగనత్వం తదవచ్ఛిన్నాభావస్య ప్రతియోగివైయధికరణ్యప్రసిద్ధ్యా అవ్యాప్తిరితి వాచ్యం అత్రాపి సాధ్యతావచ్ఛేదకస-
౨ బంధసామాన్యే తాదృశధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగికత్వం యద్యనుయోగికత్వోభయాభావః తదసంబంధత్వస్య వివక్షితత్వాత్ తదసంబంధత్వమపి సాధ్యతావ
చ్ఛేదకసంబంధేన బోధ్యం తేన ఘటవద్భూతత్వావచ్ఛిన్నాభావవతి ఘటత్వగగనత్వాదివిశిష్టస్యాపి యథాకథంచిత్తాదాత్మ్యాదినా సంబంధతయా న పారిభాషి
1 కావచ్ఛేదకాప్రసిద్ధినిబంధనోఽవ్యాప్తిలక్షణాసంభవః ధూమవద్వహ్న్యభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకీభూతతత్తద్వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నాభావవతి వహ్నిత్వవిశిష్టస్యత
త్తద్వహ్నేరసంబంధత్వాద్వహ్నిమాన్ధూమాదిత్యాదావవ్యాప్తిమప్యవచ్ఛేదకంసామాన్యేన సామాన్యపదం ననుకాలికాదిసంబంధేన యద్గగనత్వాదివిశిష్టం ఘటాది
తద్ఘటాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకీభూతగగనత్వావచ్ఛిన్నాభావవతి సాధ్యతావచ్ఛేదకసంయోగేన సంబంధత్వాత్ పారిభాషికాప్రసిద్ధ్యా అవ్యాప్తిలక్షణాసంభవః న చ సాధ్య
తావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధేన స్వవైశిష్ట్యాభిధానాన్నైష దోషః పురుషనిష్ఠసంయోగసంబంధేన దండవతః కాలికసంబంధేన సాధ్యతాయాం మహాకాలత్వేన తావ
వాస్తవ్యపి తత్రైవ గగనత్వాదేః పురుషనిష్ఠసంయోగసంబంధేనావృత్తేః పారిభాషికావచ్ఛేదకాప్రసిద్ధిః నవవ హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం యాదృశసం

విశేషణందేయమితితద్విశిష్టాభావః తేనాభావమాత్రస్యైవయథాకథంచిత్కాలికాదిసంబంధేనప్రతియోగిసంబంధినివృత్తావపినక్షతిః నవాహేతుమన్నిష్ఠా
భావప్రతియోగితావచ్ఛేదకీభూతస్యవిశిష్టసత్తాత్వాదేః సత్తాత్వావచ్ఛిన్నసంబంధినిష్ఠప్రతియోగివ్యధికరణాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వేపిసత్తావా
న్జాతేరిత్యాదౌ౭వ్యాప్తిరితి తాదృశాభావప్రతియోగిత్వంతుసాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నంగ్రాహ్యంతేనగుణత్వాదేరపిస్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠసమవా
యావచ్ఛిన్నప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వేపినవహ్నిమాన్ధూమాదిత్యాదావవచ్ఛేదకాప్రసిద్ధినిబంధనోదోషః ఇవసుగతః పూర్వవదిహాపిసాధ్యతావచ్ఛేదకసం
బంధేననిరుక్తప్రతియోగ్యసంబంధిత్వమేవస్వవిశిష్టసంబంధిసామాన్యంతేనవృత్తినియామకసంబంధేనసాధ్యతాయాంతాదృశసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగి
తాకప్రసిద్ధావపినావ్యాప్తిఃఇతినసూత్రేపారిభాషికావచ్ఛేదకత్వయస్యప్రవేశేమూలోక్తప్రతియోగివ్యధికరణపదస్యప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రతియో
గ్యనధికరణధర్మత్వంవిఫలంహేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకస్యాత్రవృత్తాత్వాదేర్విశిష్టసత్తాత్వావచ్ఛిన్నంనవహ్నిష్ఠాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వాదే
వవిశిష్టసత్తావాన్జాతేరిత్యాదావతివ్యాప్త్యభావాత్సమవసంయోగానగుణత్వాద్యభావస్యైవతత్రమనియతగుణవిశిష్టవాయుత్వాద్యభావత్వాత్ప్రతియోగిత్వా
వచ్ఛిన్నస్యవవాచ్యత్వస్యసర్వత్రసత్త్వాత్ప్రతియోగివ్యధికరణాభావస్యైవాప్రసిద్ధిఃసాధ్యవదిప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రతియోగివ్యధికరణప్రవేశోనసన్నదితి

వ్యా॥ల వహ్నిష్ఠసంబంధితానవచ్ఛేదకత్వవివక్షయాత్రేయాంకథంచిత్తాదాత్మ్యేనాపి సత్తావానభావత్వాదిత్యాదావతివ్యాప్తిః సత్తాత్వావచ్ఛిన్నాభావవతి సామాన్యాదౌ
సమవాయేనసంబంధిత్వాప్రసిద్ధేః సత్తాత్వస్య నిరుక్తావచ్ఛేదకత్వాభావాత్ నవసాఖ్యతావచ్ఛేదకసంబంధసామాన్యే తదవచ్ఛిన్నాభావవదనుయోగికత్వ యద్ధ
౮ ర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగికత్వోభయాభావస్యత్వం వివక్షితమతో నోక్తదోషః తథాసతి ప్రమేయధూమవాన్వహ్నిరిత్యాదావతివ్యాప్తేః ఘటతేః ధూమత్వఘ
టితతాదృశోభయత్వమపేక్ష్య ప్రమేయధూమత్వఘటితతాదృశోభయత్వస్య గురుతయా తదవచ్ఛిన్నప్రతియోగిత్వాప్రసిద్ధేరిత్యస్వరసాదాహ స్వవిశిష్టేత్యస్య
పారిభాషికావచ్ఛేదకత్వేనాభిమతం తత్తదభావహేతుసమానాధికరణాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకం యత్స్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకం స
8 దేవపారిభాషికావచ్ఛేదకః తదన్యత్వం సాధ్యతావచ్ఛేదకే విశేషణమితిభావః అత్ర స్వవిశిష్టస్వసంబంధిత్వం సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన గ్రాహ్యం తేన ప్రతియోగితావ
చ్ఛేదకమాత్రస్యైవ యథాకథంచిత్సంబంధేన యత్స్వవిశిష్టసంబంధిరూపనిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వేపి న పారిభాషికతావచ్ఛేదకత్వం ప్రసిద్ధిః అభావత్వమాత్రప్రతియో
గివ్యధికరణాయోధ్యః తేనఘటత్వావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకమాత్రస్యైవ స్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠసంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాత్ పారిభాషికావ
చ్ఛేదకాప్రసిద్ధ్యా వహ్నిమాన్ధూమాదిత్యాదావవ్యాప్తిః ప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధేన ప్రతియోగితావచ్ఛేదకవిశిష్టప్రతియోగ్యసంబంధిత్వం స్వవిశిష్టసంబంధినో
ప్రో

తావచ్ఛేదకేన్యఘటత్వాదేః సర్వైస్తైర్వవతద్రూపాన్యత్వవిశేష్యసత్తాత్తావచ్ఛిన్నసంబంధినిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వేన తాదృశసత్తాత్వస్య పారిభాషికానవ
చ్ఛేదకత్వాదితి త్రాహుః ఇదంత్వదధావత్వం అత్రాపి లక్షణే హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం యద్ధర్మసంబంధేన యాదృశయాదృశధర్మవిశిష్టసంబంధినిష్ఠా
భావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకం తత్తత్సంబంధేన తాదృశతాదృశధర్మావచ్ఛిన్నవిశేష్యత్వాన్యసాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధావచ్ఛిన్నవిశేష్యతావచ్ఛేదకత్వమేవసా
1 ధ్యతావచ్ఛేదకేత్ర ష్టష్టంనాతః ప్రాగుక్తేందోషాంగమవకాశోనవామహానస్యవహ్నితాదేః పారిభాషికావచ్ఛేదకతయా తదన్యత్వస్య వహ్నితాత్తావ సత్త్వేపి వహ్ని
మాన్ధూమాదితాన్యదావవ్యాప్తిః విశిష్టవహ్నితాత్వేనసాన్యపి వహ్నిత్వస్య విశిష్టవహ్నితాత్వావచ్ఛిన్నవిశేష్యతాన్యవిశేషితావచ్ఛేదకతత్వేనసాంయాదితి నను ఘటవాన్మ
హాకాలత్వాదితాన్యదావవ్యాప్తిః గగనత్వవిశిష్టస్య కాలికసంబంధేన సంబంధ్యప్రసిద్ధ్యా పారిభాషికావచ్ఛేదకత్వసంభవాత్ నవసాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధసామా
న్యేతాదృశధర్మావచ్ఛిన్నాభావవదనుయోగికత్వయద్ధర్మవిశిష్టప్రతియోగికత్వోభయాభావసత్త్వం వివక్షితమతో గగనత్వాదౌ సులభమితి వాచ్యం తథాస
తి ప్రమేయధూమవాన్వహ్నేరిత్యాదావతివ్యాప్తేః రిత్యుక్తేః ద్రవ్యత్వవిశిష్టప్రతియోగికత్వఘటితతాదృశోభయత్వాద్యస్యాపేక్షయా ప్రమేయధూమత్వ
విశిష్టప్రతియోగికత్వఘటితతాదృశోభయత్వస్య గురుత్వేన తదవచ్ఛిన్నప్రతియోగిత్వాప్రసిద్ధేరితి చేదత్ర వదంతి స్వవిశిష్టప్రతియోగిత్వనిరవిశేషణ్యాపాదాయ

వ్యా॥౧౮ వాచ్యం। యత్ప్రతియోగితావిశిష్టస్య అనధికరణం హేతుమద్ధికరణం తత్ప్రతియోగితావచ్ఛేదకే ధూమత్వధర్మ్యే యద్విశిష్టసంబంధినిష్ఠప్రతియోగిత్వధికరణాభావప్రతియోగితానవ
చ్ఛేదకసంతద్వారిభాషకావచ్ఛేదకమిత్యస్య నిర్దోషత్వాత్ లఘుతాభావస్య ఘటవిశిష్టవాచ్యత్వాద్యస్య భావస్వరూపత్వేపి ఘటస్య ఘటత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగిత్వం తదాశ్రయాధికరణత్వస్య తత్ర
౬ సంభవాదితి నవ తత్రావచ్ఛేదకభేదేపి ప్రతియోగితైక్యం యుక్తం ఘటపటాద్యభావానామైక్యప్రతియోగితాకత్వాపత్తేరితి చేదత్రోచ్యతే యత్ప్రతియోగితాశ్రయానధిక
రణం హేతుమద్ధికరణం తత్ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాదేస్తద్భిన్నాభావవిశిష్టమాన్ధూమాదిత్యాదావవ్యాప్తిః స్వరూపసంబంధాత్మికాయాః ప్రతియోగితాయాః ప్రతివ్యక్తిభి
న్నత్వేన తద్వహ్నిత్వావచ్ఛిన్నాలోకాద్వ్యత్యం యన్నేషు పునస్సంయవహ్నినిష్ఠప్రతియోగిత్వం తదవచ్ఛిన్నానధికరణహేతుమత్పర్వతాదినిష్ఠవహ్నిసామాన్యాభావప్రతియోగి
9 తావచ్ఛేదకే ధూమత్వవహ్నిత్వాదేః స్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠనిరుక్తప్రతియోగిత్వధికరణాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వాత్ తత్ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రతియో
గిత్వేయన్నధికరణస్యత్ర వైశేషతుతాద్యశప్రతియోగితాయాః అవచ్ఛేదకం యద్వహ్నిత్వాదికం తదవచ్ఛిన్నానధికరణత్వం న హేతుమతః పర్వతాదేరితి దోషః ఇత్యస్య హయఃప
రేతుప్రతియోగిభేదేప్యేకధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాలాఘవాదేకైవేతి మతే వహ్నిమాన్ధూమాదిత్యాదౌ నావ్యాప్తిః పరంతు తద్రూపాపన్నత్వవిశిష్టసత్తావానరూ
పత్వాదిత్యాదావతివ్యాప్తిరేవ సాధ్యాదిప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నవృత్తికరణాభావాప్రమాలోకనసాత్ తత్ప్రతియోగ్యనధికరణహేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగి

వహ్నిష్ఠస్వతాదాత్మ్యసంయోగాన్యతరసంబంధేనప్రతియోగివ్యధికరణస్యధూమాభావస్యప్రతియోగితావచ్ఛేదకతయాధూమగగనాభావాన్యతరత్వస్యపారి
భాషికావచ్ఛేదకత్వవిరహాదితివాచ్యంధూమగగనాభావాన్యతరత్వస్యాప్యఖండస్యధూమత్వతుల్యతయాతస్యైవహేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకస్య
స్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠతాదృశసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగివ్యధికరణాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకతయాపారిభాషికావచ్ఛేదకత్వనాతివ్యాప్తేరుక్తవిరహాదితిప్రా
హుఃతన్నదండరూపవానఘటత్వాదిత్యాదావవ్యాప్తిప్రసంగాతహేతుసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకంయద్రూపత్వద్రవ్యాన్యతరత్వంతస్యరూప
త్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠతాదృశసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగివ్యధికరణాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వేనరూపత్వస్యాపిపారిభాషికావచ్ఛేదకత్వాత్తథాహితా
దాత్మ్యసమవాయాన్యతరసంబంధేనయద్రూపత్వవిశిష్టసంబంధిరూపంపృథివ్యాదికంవాతత్రతాదాత్మ్యసమవాయాన్యతరసంబంధేనప్రతియోగివ్యధికరణా
నరూపత్వద్రవ్యాన్యతరత్వేవహ్నిత్వావఃసమవాయేనఘటరూపేరూపత్వాభావప్రతియోగినస్తాదాత్మ్యేనపృథివ్యాంద్రవ్యాత్మనఃప్రతియోగినఃసంబంధిత్వాత్త
త్రైవంరూపత్వవిశిష్టస్యతథావిధసంబంధినిష్ఠతాదృశాభావఏవతాదృశప్రతియోగివ్యధికరణఇతిరూపత్వద్రవ్యాన్యతరత్వేతత్ప్రతియోగితానవచ్ఛేదక
త్వద్రావ్యాతసచహేతుసమానాధికరణాభావస్యాపితాదృశాన్యతరసంబంధేనప్రతియోగివైయధికరణ్యస్యవక్తుంశక్యత్వాదుక్తదోషఃతథాసతిసమవా

బా॥౨ సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధసామాన్యే హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకే భూతతత్తద్ధర్మావచ్ఛిన్నాభావవదనుయోగికత్వస్య యద్ధర్మవిశిష్టప్రతి
యోగికత్వన్యత్తేనాంప్రత్యేకసద్వయోర్వ్యాప్తిత్వేః సద్ధర్మః పారిభాషికః ప్రమేయధూమత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగికత్వఘటితత్వాద్వ్యయత్వస్య గురుతయా ప్రతి
౧౦ యోగితానవచ్ఛేదకత్వేపి తత్తద్ధూమప్రతియోగికత్వఘటితత్వోభయాభావత్వం మందాద్యైవ నాతివ్యాప్తిః కాలో ఘటవాన్ మహాకాలత్వాదిత్యాదా
వగగనత్వమేవ తాదృశావచ్ఛేదకమాదాయ లక్ష్యసమన్వయ ఇతి కేచిత్తు తాదాత్మ్యేన సాధ్యతాఘటకాన్యతరసంబంధేన యత్స్వవిశిష్టసంబంధితం నిష్ఠా
యస్పందనస్యతరసంబంధేన ప్రతియోగివ్యధికరణాత్యంతాభావస్య ప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వం తత్త్వముక్తం లక్ష్యే గర్భః తథా చ తాదృశాన్యతరతాదాత్మ్యసంబంధేన గ
కాశే గనత్వవిశిష్టసంబంధినాం వర్త్తమానోపి గగనాభావో నైతాదృశాన్యతరసంబంధేన ప్రతియోగివ్యధికరణః సంసర్గతాదాత్మ్యేన ప్రతియోగిసమానాధికరణ
త్వాత్ కిం తు ఘటాద్యభావ ఏవ తథేతి తత్ప్రతియోగితావచ్ఛేదకమేవ హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకే భూతం గగనత్వమితి తాదాత్మ్యేన కా
లో ఘటవాన్ మహాకాలత్వాదిత్యాదౌ లక్ష్యే సంగతిః నన్వేవం ధూమగగనాభావాన్యతరస్య సంయోగేన సాధ్యత్వే వహ్నిమదావృత్తిత్వాపత్తిః తాదృశాన్యతరత్వాపేక్షయా లఘుత్వేన
ధూమత్వస్యైవ హేతుసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాత్ తస్య చ సంయోగతాదాత్మ్యాన్యతరసంబంధేన యస్పందనస్యతరత్వవిశిష్టస్య సంబంధి గగనాభా

త్వాభావత్వాదితి చేన్న అవచ్ఛేదాంతస్యైవమపి తదవచ్ఛేద్యత్వాప్రసిద్ధ్యా వనాతివ్యాప్తిః గోత్వాదిభేదప్రతియోగితాయాం తత్త్వావచ్ఛిన్నత్వేన హి సాపి గవేతరాసమవేత-
త్వమాత్రావచ్ఛిన్నా గోరూపాదౌ గోత్వభేదాసత్త్వప్రసంగాత్ యది చ గోత్వత్వావచ్ఛిన్నావచ్ఛేద్యత్వసంయోగసంబంధావచ్ఛేద్యత్వోభయత్వావచ్ఛిన్నాభావాప్రసిద్ధ్యా వనాతి-
వ్యాప్తిః గవేతరాసమవేతత్వావచ్ఛేదకత్వమాత్రఘటితత్వాదుభయత్వస్యైవ లఘుత్వేన ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాదితి చేత్ర లఘుపి గవేతరాసమవేతత్వఘటి-
తోభయత్వం న ప్రతియోగితావచ్ఛేదకం తస్య గవేతరాసమవేతాభావీయప్రతియోగితాయామపి ప్రసంగాపాదకత్వాదితి ద్రష్టవ్యం ఏతేనైతదాపి నిరస్తం వహ్నిమాన యది విఖాంవ్య
ధూమాదిత్యాదౌ వ్యాప్తిః వారగుర్వమేవ సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన స్వవిశిష్టసంబంధిత్వం నివేశ్యం సిద్ధం వ నిరుక్తప్రతియోగ్యనధికరణహేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతి-
యోగితాసామాన్యే యత్సాధ్యవన్నిష్ఠాభావీయసంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితానవచ్ఛేదకీభూతగోత్వత్వావచ్ఛిన్నావచ్ఛేద్యత్వసంయోగసంబంధావచ్ఛేద్యత్వో-
భయత్వావచ్ఛిన్నాభావసత్త్వాద్ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యత్రాతివ్యాప్తిః గురుత్వమోక్తౌత్ర మోఽత్రాద్యోభయత్వావచ్ఛిన్నాభావాప్రసిద్ధ్యా వహ్నిమాన ధూమాదిత్యాదా-
వవ్యాప్తివారణాయ నిదతః ప్రతియోగ్యసంబంధిత్వేనాపి స్వవిశిష్టః సంబంధివిశేషణీయః తదర్థశ్చ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధేన ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నా-
సంబంధిత్వం తేన సంబంధిసామాన్యేన యః ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నాసంబంధివహ్నిత్వవిశిష్టసంబంధిపర్వతాదిసన్నిష్టస్య ప్రళయపూర్వోత్పన్నతద్భావత్వం

భా॥ల యేన ఘటత్వస్య ప్రమేయస్య వా సాధ్యత్వే తాదాత్మ్యేన హేతౌ ఘటత్వే అత్ర వహ్న్యాద్యవచ్ఛేదకత్వాత్ తత్ప్రసంగ ఇత్యపి సాధారణానధికరణత్వస్య ఘటత్వేऽపి సత్త్వాత్ భూతలాదావతివ్యాప్తిప్రసంగ
ఇత్యత ఉక్తం ప్రమేయత్వేతి । అతివ్యాప్తిప్రసంగాదితి దిక్ । అత ఏవేతి వస్తుతస్సిద్ధత్వే ప్రసక్తాభావాదేవేత్యర్థః । యథాశ్రుతస్య అవచ్ఛేదకతానతిరిక్తవృత్తిత్వస్యాదో
౧౧ షే ఇత్యతస్సత్తావాన్ భూతలత్వాదావవ్యాప్తిస్స్యాదేవేతి భావః । భూతిమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితాయాం సత్తాత్వస్యానవృత్తివిశిష్టసత్తాత్వావచ్ఛిన్నత్వస
మవాయాద్యవచ్ఛిన్నత్వోభయసత్త్వాదవచ్ఛిన్నత్వాఘటితలక్షణస్యాపి ప్రాగుక్తస్య సత్తావాన్ భూతలత్వాదావవ్యాప్తిరితి తస్సంధి పరిష్కరోతి ఏవమితి స్వం
సాధ్యతావచ్ఛేదకం అత్ర స్వవైశిష్ట్యం సాధ్యతావచ్ఛేదకతాఘటకసంబంధేన బోధ్యం తేన ధూమత్వావచ్ఛిన్నాం కాలికాదిసంబంధేన ధూమవత్త్వాదివిశిష్టస్య ఘటాదేస్సంయో
నసంబంధి
గేన వహ్నిమానసత్త్వాభావస్య ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వేऽపి ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదావనతివ్యాప్తిః । స్వవిశిష్టసంబంధిత్వం తు సాధ్యతావచ్ఛేదకతాసంబంధేన గ్రాహ్యం తేన
ధూమత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాయాం కాలికసంబంధేన యద్ధూమసంబంధి తన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకావచ్ఛేదకత్వవిరహేऽపి ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదావనతి
వ్యాప్తిరితి న వాచ్యం సామాన్యతో ధూమసంబంధిని స్పందాదౌ సంయోగేన సర్వస్యైవాభావసత్త్వాత్ ధూమవన్నిష్ఠసంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వాసి
ద్ధేః । నేత్యతివ్యాప్తిరితి వాచ్యం గోత్వఘటితాభావత్వాదవవత్త్వసదృశసంయోగసంబంధేన గోత్వాద్యభావప్రతియోగితాయాః లాఘవేన గవేతరాసమవేత

టత్వావచ్ఛిన్నాభావస్య వతాదృశస్య కథం విన్ష్మహాకాలే ప్రసిద్ధాన్తత్రాప్యవ్యాప్తిం వారణేపి తద్విశిష్టయత్సంయోగేన వహ్నిసాధ్యతాయాం సద్ధేతావవ్యాప్తిః తత్సం
యోగేన యత్ప్రతియోగిసంబంధి తదన్యత్వస్య తద్విశిష్టమత్వాభావాన్మహాకాలనిరూపితవిశేషణతయా ఘటాదేస్సాధ్యత్వే మహాకాలత్వవోఢావృత్తత్రమేణ ఘ
వ్యాప్తిం వారణసంభవాత్ క్తేన సంబంధేన యత్ప్రతియోగిసంబంధి తదన్యత్వస్య మహాకాలే విరహాత్ తన్నవసాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన మాన్యసాధ్యతావచ్ఛేదకా
వచ్ఛిన్నసంబంధి (యత్కిం)చిత్తదానుసాందానే తాదాత్మ్యేన ప్రమేయసాధ్యకసద్ధేతావవ్యాప్తిప్రసక్తేః యత్కించిత్ యాత్తద్విశిష్టత్వేన సుయోగికత్వయాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకావ
చ్ఛిన్నప్రతియోగికత్వోభయాభావసాదృశప్రతియోగితానవచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వం నివేశ్యమతో గగనాభావదశాయామేవ తత్ప్రసిద్ధిరితి వాచ్యం స్వరూపసంబంధేన
గగనాదేః వృత్తిమత్త్వపక్షే ఏవ ప్రతియోగితాధర్మికోభయాభావఘటకనిరుక్తాద్ధర్మాత్ గగనాభావమాదాయ ప్రసిద్ధసంభవాత్ కాలికవిశేషణతాయాం
గగనత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగికత్వసాధ్యవన్మహాకాలానుయోగికత్వోభయోస్సత్వాదితి చేదేతదస్వరసేనైవ ప్రతియోగితయోరైక్యాదినా ప్రతియోగివైయధికరణ్య
ముపేక్ష్య లక్షణాంతరం తచ్చ తద్విశిష్టేతి తత్ర నిరుక్తం ప్రతియోగ్యసంబంధి ప్రకృతసాధ్యనిష్ఠాభావప్రతియోగితాయాం యద్ధర్మావచ్ఛిన్నత్వసాధ్యతాఘటకసంబం
ధావచ్ఛిన్నత్వోభయాభావః ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రతియోగ్యసమానాధికరణప్రకృతహేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితాసామాన్యే తాదృశోభయాభావ

పూ॥ తాభావస్యప్రతియోగితానవచ్ఛేదకం యద్గురుత్వాదికం తదవచ్ఛిన్నస్య సంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నస్య ధూమస్య సాధనవన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితాయాం సత్త్వేపి వహ్ని
మానధూమాదితాదాత్మ్యాదావవ్యాప్తిః న వా ప్రతియోగ్యసంబంధిసాధ్యవన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకీభూతవిశిష్టసత్తాత్వావచ్ఛిన్నస్య సమవాయసంబంధావచ్ఛి
౧౨ న్నస్య యోః సాధనవన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితాయాం సత్త్వేపి సత్తావాన్ జాతేరిత్యాదావప్రసంగః ప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధేన ప్రతియోగ్యసంబంధియః సాధ్య
తావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నసంబంధితన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకం న ఘటాభావస్య గోత్వత్వాదికం తస్య సాధ్యవన్నిష్ఠతాదృశఘటాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాత్
12 కింతు లఘుసమనియతగురుప్రమేయధూమత్వాదికమేవ తథా చ తథావ తదవచ్ఛిన్నస్య తత్త్వప్రసిద్ధ్యా తద్విశిష్టధూమాదిత్వాదావసంభవో [illegible] న హేతుత్వే సాధ్యకత్వే ఏతత్త్వా
లఘుసమన్వయోర్ప్రత్యక్షప్రవిషయత్వాత్ [illegible] సాధ్యవన్నిష్ఠాభావప్రతియోగిత్వమపి సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నం గ్రాహ్యం తేన సంయోగాదిసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతి
యోగితానవచ్ఛేదకీభూతగోత్వత్వాద్యవచ్ఛిన్నస్య ప్రసిద్ధ్యైవ లక్షణాసంభవః వస్తుతః ప్రాగుక్తయుక్త్యా అత్రాపి సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన నిరుక్తప్రతియోగ్య
సంబంధిత్వమేవ సాధ్యతావచ్ఛేదకేవచ్ఛిన్నసంబంధిన్యావృత్తవృత్తిత్వం న తు ప్రతియోగితాపి తాదృశసంబంధేన గ్రాహ్యా। నన్వేవమపి సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన ప్రతియో
ప్రతియోగ్యవృత్తిత్వే
గ్యసంబంధిసాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నసంబంధితన్నిష్ఠాభావాప్రసిద్ధ్యా విభుత్వవిశిష్టఘటవాన్ మహాకాలత్వాదిత్యాదావవ్యాప్తిః మహాకాలాన్యత్వవిశిష్టఘ

క్షత్వేన నివేశనీయాః న తు అనుగతతాదృశావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నత్వేన యత్తు గురుధర్మస్యానవచ్ఛేదకత్వేన వ్యాప్తౌ దుర్గ్రహత్వం స్యాదిత్యేతత్ స్వవిశిష్టసంబంధనిష్ఠాభా
వీయప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వేన పాదాయ తత్తత్ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నభేదకూటవత్త్వం నివేశనీయమితి తత్పక్షేనం తత్తత్ప్రతియోగితావిశేష
తావచ్ఛేదకత్వస్య త్వేనానాం వ్యాసజ్యవృత్తితత్తదవచ్ఛేదకత్వస్య త్వేన గురుత్వేన తత్తత్ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నభేదానామప్రసిద్ధ్యా ధర్మస్య తత్తదవచ్ఛిన్న
యదివ సమనియతనానాధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగిత్వస్య భేదే మానాభావః తదా తత్తత్ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నభేదకూటస్య ప్రవేశేపి న క్షతిః తత్తత్ప్రతియో
గితావచ్ఛేదకత్వస్య తత్తదవచ్ఛేదకత్వస్య మన్యేయ్యుస్తాన్ ప్రావేన గురుత్వేనాస్మాకం చిత్రం శతావ్ది ఇత్యాదిరీత్యా సంబంధభేదమిత్యాదిం చ ప్రాగేవ నిరుక్తం వాయ్వాఖ్యాయాం ప్రపంచితం
నను ప్రతియోగ్యసమానాధికరణహేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితాయాః సంయోగత్వావచ్ఛేద్యత్వేపి సంయోగత్వస్య స్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వా
భావాత్ సంయోగస్త్వత్వాదిఘటత్వాది వ్యాప్తిః రత ఆహ ... శద్రవ్యత్వాభావప్రతియోగితాయాం సంయోగత్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వ
ఘటత్వద్రవ్యేతరాసమవేతత్వావచ్ఛేద్యత్వసమవాయసంబంధావచ్ఛేద్యత్వాభావయోస్సత్వాత్ సంయోగత్వాదిష్వత్ర నాతివ్యాప్తిరితి వాచ్యం సంయోగప్రతియోగిక
సమవాయసంబంధేన సంయోగసాధ్యకసత్త్వాదిష్వత్రాతివ్యాప్తేస్సత్వాత్ తథా చ తాదృశప్రతియోగితాయాం ద్రవ్యేతరాసమవేతత్వస్య సంయోగత్వవిశిష్ట

బా॥లు హేతువత్త్వం వివక్షితం లక్షణే వసమవాయావచ్ఛిన్న ఘటాద్యభావప్రతియోగితాయాం అయథార్థిక సంబంధావచ్ఛిన్న ఘటత్వావచ్ఛిన్న ఉభయాభావవత్త్వం తద
వప్రతియోగ్యనధికరణమహాకాలనిష్ఠాభావప్రతియోగితాసామాన్యే ఘటవానమహాకాలత్వాదిత్యాదౌ నావ్యాప్తిః ఇయదృచితి వేష్ట్యాదరాత్ నిరుక్తప్రతియోగ్య
౧౩ నధికరణహేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితాసామాన్యే ఏవగుణత్వాద్యవచ్ఛిన్న సంయోగసంబంధావచ్ఛిన్న ఉభయాభావవత్త్వే ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదౌ నా
తివ్యాప్తిః ధూమాద్యవచ్ఛిన్న సంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నత్వోభయాభావస్య ఇతాదృశత్వేన ప్రతియోగ్యనధికరణహేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితాసామా
13 న్యే విరహాత్ సంయోగసంబంధావచ్ఛిన్న ధూమత్వాభావప్రతియోగితాయాం తదసత్త్వాదిత్యాహుః నను స్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకే ఇత్యత్రా
నవచ్ఛేదకత్వం న తాదృశావచ్ఛేదకప్రతియోగికభేదమాత్రం ధర్మమాత్రస్యైవ తాదృశయత్కించిదవచ్ఛేదకభిన్నత్వేన వ్యాప్త్యలక్షణాసంభవప్రసంగాత్ కింతు తాదృశ
ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నప్రతియోగికభేదః తథాచావచ్ఛేదకతాగర్భయోః నిరుక్తయోః ప్రమేయవహ్నిమాన్ ద్రవ్యత్వాదిత్యాదౌ అతివ్యాప్తిః అవచ్ఛేద్యత్వగర్భయా
స్తునిరుక్తయోః ప్రమేయవహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదావవ్యాప్తిః ప్రమేయవహ్నిత్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వ వృత్తిప్రతియోగితాయాః తాఘ
వేన వహ్నిమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వేనైవ అవచ్ఛేదాత్ తథా హి ప్రతియోగితాశ్రితతాదృశావచ్ఛేదకనిష్ఠప్రతియోగితాయా విశిష్టతదవచ్ఛేదకత్వావచ్ఛి

ఉద్ధమనిరుక్తాంతుప్రతియోగివైయధికరణ్యమభావేవిశేషణంకిమర్థం ఘటాభావశంకతేనచేతివాచ్యమిత్యత్రాన్వయః సంయోగత్రయత్వాదినాభావవ్యాప్తివారణాయేతి
లస్యఫలమన్యధూమపాదయతిసంయోగత్వాద్యవచ్ఛిన్నేతివృత్తేరతివ్యాప్తేర్నవకాశాదిత్యత్రాన్వయః సంయోగసత్వాదినాభావవత్యవ్యాప్తివారణాయమిదమిత్యస్య
ఫలమన్యథాకురుతేగుణదతిద్రవ్యత్వత్వం ద్రవ్యానాత్మసమవేతత్వవిశిష్టసకలద్రవ్యసమవేతత్వం తత్వంతన్ననసమవాయసంబంధేనాభావస్యప్రతియోగితావచ్ఛేదకంలా
ఘవేనద్రవ్యాన్యాసమవేతత్వస్యైవతద్ధాత్వాదతస్తత్రైవాహద్రవ్యమాత్రసమవేతేతిద్రవ్యానాత్మసమవేతత్వేత్యర్థః అవ్యాప్తేరతివ్యాప్తేర్నవకాశాదితియోజ
నాధూమవాన్వహ్నేరిత్యాదావ్యాప్తివృత్తేరతయోర్ధూమత్వాద్యవచ్ఛిన్నాభావవత్త్వేపి ధూమత్వాదివిశిష్టస్యసంబంధత్వాదితిభావః ననుహేతుమన్నిష్ఠాభా
వప్రతియోగితావచ్ఛేదకం యదభావోగోలత్వాసంయుక్తత్వం ధూమత్వవిశిష్టస్యతదవచ్ఛిన్నాభావతిఅవ్యాప్తేరేవనాతివ్యాప్తేరతఆహసహితేతి
భావచ్ఛేదకత్వనిరుక్తం ప్రతియోగివైయధికరణ్యస్యప్రవేశప్రయోజనమూలోక్తహేతుసమానాధికరణాభావేపి తదవశ్యం నివేశనీయం అన్యథాహేతుమన్నిష్ఠాభావ
ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వంతసంయోగత్వావచ్ఛిన్నాభావస్యప్రతియోగివైయధికరణ్యవత్త్వంనస్యాదధికరణగుణాసంయోగత్వాదివిశిష్టస్యఅవ్యాప్తేః సం
యోగేద్రవ్యత్వాదినాఽభావవ్యాప్తిరితిభావః లాఘవమతిప్రేత్యాహప్రతియోగితయోరితిమోవేదకాయ్యప్రతియోగిత్వయోరిత్యర్థః తథాచహేతుమన్నిష్ఠా

శా॥౪౭ సంబంధనిష్ఠాభావీయసంయోగప్రతియోగికసమవాయసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితావచ్ఛేదకతయా వృత్తిప్రతియోగితానవచ్ఛేదకవచ్ఛేద్యవృత్తితాదృశసంబంధా
వచ్ఛేదకత్వోభయాసత్వాద్ దతివ్యాప్తిరితి భావః ద్రవ్యత్వే తు నిరుక్తత్రయోపపత్తేః ఏషు తథాభావప్రతియోగ్యసమానాధికరణత్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావప్రతియోగితా
౧౮ నవచ్ఛేదకత్వం సంయోగత్వేప్యక్షతమితి హేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితాయాః తదవచ్ఛేద్యత్వాదేవ నాతివ్యాప్తిరితి భావః నను ఏకత్వమపి గోమానమహాకా
14 లత్వాదిత్యత్రావ్యాప్తిః గోత్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావమాత్రస్యైవ సాధ్యతావచ్ఛేదకకాలికసంబంధేన మహాకాలే ప్రతియోగిసమానాధికరణత్వయా స్వవి
శిష్టసంబంధినిష్ఠప్రతియోగ్యసమానాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాత్ ప్రసిద్ధేరత ఆహ కాలికేతి తథాచ సర్వవృత్తిన్యూనాధికరణసాధ్యవత్ఖండకాలనిష్ఠా
భావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వస్యైవ తత్ర ద్రవ్యత్వే నిరుక్తావచ్ఛేదకత్వం సులభమితి భావః నను హేతుమన్నిష్ఠాభావీయసంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియో
ధూమత్వాదేః
గితావచ్ఛేదకత్వాభావాత్ ధూమత్వావచ్ఛేదకాప్రసిద్ధ్యా వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదావవ్యాప్తివారకం ద్రవ్యత్వే నిరుక్తాభావే ప్రతియోగివైయధికరణ్యస్యాప్రవేశ్యతా
అవచ్ఛేద్యతాఘటితత్వే తథా నిరుక్తావపి వహ్నిమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితాసామాన్యే ఏవ ధూమత్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావీయసంయోగసంబంధా
వచ్ఛిన్నప్రతియోగితానవచ్ఛేదకే భూతగోత్వత్వావచ్ఛేద్యత్వాభావాద్ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదావతివ్యాప్తివారణం గుణం అభావే తద్వైశేష్యగాంధియత్వాం

ధ్వంసత్వావచ్ఛేదకీభూతసంయోగసంబంధావచ్ఛిన్నత్వాభావేన తాదృశధూమాభావసత్వాద్ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదావతివ్యాప్తేః న చ హేతుమన్నిష్ఠా మన్నిష్ఠాభావప్ర
తియోగితాయాం విశేషణతావిశేషావచ్ఛిన్నత్వం న దేయమేవేతి వాచ్యం వహ్నిమత్త్వప్రకారకప్రమావిశేష్యత్వాదీనాం సంయోగాదిసంబంధినాభావస్య హేతుమతి సత్త్వే
న వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదావసంభవాపత్తేః ప్రసంగాదిత్యతః సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వాంశపరిత్యాగేన వృత్తియత్సాధనం నిష్ప్రపదశయ ఇతి తథా వేత్యాహ
దియద్ధర్మేతి యత్పదం సాధ్యతావచ్ఛేదకపరం తత్తత్సంబంధావచ్ఛిన్నేతి విశేషణతావిశేషావచ్ఛిన్నేత్యర్థః అత్ర ప్రతిపదవ్యావృత్తిరుక్తం దిశా బోధ్యా న చ నిరుక్తప్రతియో
గితాసామాన్యే యద్ధర్మవిశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావీయవిశేషణతావిశేషావచ్ఛిన్నప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛేద్యత్వం సాధనే తద్ధర్మావచ్ఛిన్నసామానాధికరణ్యమేవలా
ఘవాదస్తు ఇతి చేదితి వాచ్యం సామాన్యపదస్య వ్యాపకతావచ్ఛిన్నత్వేన నిరుక్తం ప్రతియోగితా వ్యాపకతావచ్ఛేదకం యద్ధర్మావచ్ఛిన్నవహ్నిత్వ విశేషణతావిశేషా
వచ్ఛిన్నాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛేద్యతాత్వమిత్యర్థకపర్యవసానే ప్రమేయధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదావతివ్యాప్త్యాపత్తేః ప్రమేయధూమత్వావచ్ఛిన్నం న వహ్నినిష్ఠాభా
వప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛేద్యతాత్వస్య గురుధర్మతయా వహ్నిమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావ్యక్తినిష్ఠాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వేన తాదృశప్రతియోగితావ్యా
పకతావచ్ఛేదకత్వాదితి అస్యార్థకం తు ప్రమేయధూమత్వావచ్ఛిన్నవహ్నినిష్ఠాభావప్రతియోగితానవచ్ఛేదకం యద్యయః పిండత్వాదవచ్ఛేద్యత్వాభావస్త్రైవ సాధనవన్నిష్ఠా

జా॥ల భావీయయద్వత్సంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితావచ్ఛేదకీభూతయత్కించిద్ధర్మావచ్ఛిన్న తత్తత్సంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావవదసంబంధస్య విశిష్టసామాన్య
కేత్వం ప్రథమస్య ద్వితీయస్య తు స్వవిశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావీయయద్వత్సంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితానవచ్ఛేదకీభూతహేతుమాత్రాధికరణభావీయ తత్తత్సంయో
౧౭ గసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితావచ్ఛేదకధర్మకత్వమర్థః తత్సంబంధావచ్ఛిన్నపర్యవసన్నస్యైకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వస్యాననుగమాత్ విశేషణతావిశేషావచ్ఛిన్నత్వప్రవేశస్య
కేఽపి న లాఘవాద్వ్యాప్తిర్విశేషణమ్ తథాపి ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదావతివ్యాప్తిః హేతుమన్నిష్ఠవృత్తిత్వరణతావిశేషసంబంధావచ్ఛిన్నధూమాద్యభావీయప్రతియో
గితాసామాన్యే ధూమత్వాదివిశిష్టసంబంధినిమహానసాదౌ వర్తమానస్య తత్తత్సంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాయాః అనవచ్ఛేదకం యద్యత్ స్వత్వాదితదవచ్ఛేదకత్వా
భావస్య సత్త్వాదిత్యత ఆహ యత్రాధికరణత్వాభావీయవిశేషణతాయాః లక్షణఘటకత్వం తత్ర విశేషపక్షే తయా తద్ఘటకధర్మస్యోపస్థితి లాఘవాత్తథా
ప్యేవాతివ్యాప్తివారణం సుఖప్రతిపత్త్యై విశేషణమాహ సాధ్యవద్భిన్నేత్యాదినా ఏవం హేతుమన్నిష్ఠాభావీయవిశేషణతావిశేషావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాసామాన్యే య
ద్ధర్మవిశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావీయవిశేషణతావిశేషావచ్ఛిన్నప్రతియోగితానవచ్ఛేదకీభూత తద్ధర్మావచ్ఛిన్నత్వసాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వోభయాభావః సా
ధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధేన తద్ధర్మావచ్ఛిన్నహేతువ్యాపకత్వమితి ఉక్తౌ చ ప్రయోగత్రయేఽపి యస్సాధ్యః సాధ్యతావచ్ఛేదకః తథా చ విశేషణతావిశేషావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాసామాన్యే ఏవ సా
మఖిప్రత్యేహ తుదన్యత్వేతి ప్రమావిషయిత్వే య్యావిశేషణవాయాయా స్వదాత్వమఖిప్రత్యే హేతదన్యత్వప్రతారేత్యాదినా సాధ్యవత్త్వ

15

మత్వస్యావచ్ఛేదకత్వావగాహమానస్య సర్వసంశయత్వాపత్తేః నాపి తద్ధర్మసమనియతతద్ధర్మధర్మి ఎవ తద్ధర్మాపేక్షయా లఘుత్వగ్రహాసంభవస్య అవచ్ఛేదకత్వప్రత్ర
తిబంధ ఇతి సాంప్రతం ఘటజ్ఞానత్వాపేక్షయా లఘునోపి జ్ఞానత్వస్య ఘటజ్ఞానత్వసమనియతత్వాభావాద్గురుణోపి ఘటజ్ఞానత్వస్య సంయోగసంబం
ధావచ్ఛిన్నఘటజ్ఞానాభావస్య ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాపత్తేః తథాపి సంసర్గమర్యాదయా ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వగ్రహం ప్రతి తాదాత్మ్యేన కంబుగ్రీ
వాదిమత్త్వరూపః తత్తద్గురుధర్మః ప్రతిబంధక ఇతి న కదాపి తేషు సంసర్గమర్యాదయావచ్ఛేదకత్వగ్రహ ఇతి ప్రాచాం తాత్పర్యం వస్తుతః సంసర్గవిధయా
కంబుగ్రీవాద్యవచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వావగాహిజ్ఞానం ప్రతి సమానవిశేష్యత్వప్రత్యాసత్త్యా కంబుగ్రీవాదిమత్త్వాపేక్షయా లఘుధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితా
కజ్ఞానత్వేనైవ ప్రతిబంధకత్వం ప్రాచామభిప్రేతం తథా చ జలాదౌ నిర్వహ్నిత్వస్య గ్రహదశాయాం వహ్నిమత్త్వప్రమాయా ఉత్పత్తేః ప్రగారవస్య గ్రహదశాయాం
కంబుగ్రీవామత్త్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకతాకత్వేనాపి తాదృశగ్రహే ఘటాభావాయత ఏవ అన్యథా తదానీముత్పన్నస్య కంబుగ్రీవాదిమాన్నాస్తీత్యాదిప్రత్యయస్య బాధని
శ్చయవిధయా కంబుగ్రీవాదిమత్త్వావచ్ఛిన్నవిశిష్టబుద్ధిప్రతిబంధకత్వానుపపత్తేః కంబుగ్రీవమత్త్వప్రతియోగితాకాభావత్వేన నిశ్చయస్య తదప్రతిబంధకత్వాదితిభా
యం ప్రతితెబలమవచ్ఛేదకావగాహిత్వం గురురపీతి తథా చ స్వరూపసంబంధరూపావచ్ఛేదకత్వఘటితమూలోక్తం యథాశ్రుతమేవాస్తి మూలలక్షణం సమ్యక్ ప్ర

బా౦౹ తి భావప్రతియోగితావ్యాపకతావ్యాభావేన అతివ్యాప్త్యభావాత్ ఏతేన సాధనసమానాధికరణాభావసామాన్యీయధర్మావచ్ఛిన్నసమానాధికరణాభావత్వం తాదృశాభా
వప్రతియోగితాసామాన్యే వా యద్ధర్మావచ్ఛిన్నసమానాధికరణాభావప్రతియోగితాత్వం సాధనే తద్ధర్మావచ్ఛిన్నసామానాధికరణ్యమేవ వ్యాప్తిరితి లాఘవాదిత్యత్ర
౧౮ మతపిత్రత్వం తత్రాపి తద్యం సాధ్యసాధనభేదేన వ్యాప్తిభేదాభిన్నతయా ప్రమేయవహ్నిత్వాదినా గురుధర్మేణ సాధ్యతాస్థలే ఏవ సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛేదకావచ్ఛేద్యత్వాప్ర
సిద్ధ్యాపూర్వోక్తం ప్రమేయవహ్నిమాన్ వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదౌ లఘుధర్మేణ సాధ్యతాస్థలే వహ్నిత్వమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగిసామాన్యే యత్సంబంధా
16 వచ్ఛిన్నత్వధర్మావచ్ఛిన్నత్వోభయాభావఘటితత్వే సామవతత్వాత్ శక్తిస్యాస్య కించిత్ స్ఫురత్వాత్ తద్భూతలే యత్ప్రసక్తిమద్విశేషణత్వమద్విశేషణతానవ్యుత్పన్నస్య తిగౌరవే
తియాదృశతత్తాగురోరవచ్ఛేదకత్వసిద్ధిః సాదృశబుద్ధ్యా గౌరవజ్ఞానస్య యదివిరోధిత్వం స్యాత్ తదా ప్రమాణాభావాద్గురోరవచ్ఛేదకత్వం స్యాత్ నత్వైతదస్తి
తథా వేదయితుముక్తం గౌరవప్రతిసంధానదశాయాం మితిభావః యద్యపి గౌరవజ్ఞానమాత్రం నామచ్ఛేదకత్వప్రతిబంధకం విశిష్టసత్తాత్వస్య త్రయత్వాత్
పేక్షయా గురుత్వగ్రహే విశిష్టసత్తాత్వాసంతి ప్రతీత్యా తదవచ్ఛేదకత్వగ్రహస్య ప్రాంప్యైరపి స్వీకారాత్ తన్నవత్తద్ధర్మసమానాధికరణధర్మధర్మికస్తదపేక్షయా ల
ఘుత్వగ్రహాస్కంధస్యైవ అవచ్ఛేదకత్వప్రతిబంధకత్వం లఘుమత్వసమానాధికరణధూమత్వాత్ తదపేక్షయా లఘుత్వగ్రహే పి నీలధూమో నాస్తీతి ప్రతీత్యా నీలధూ

నత్వః వహ్నివ్యాప్యత్వాభావకూటాధికరణత్వవత్త్వం బుగ్రవాదిమాదిమాన్నాసిత్వాదిష్టత్వేన భ్రాంతిత్వం బుగ్రవాదిమత్ప్రతియోగికాభావకూటబోధకత్వాదేవతాదృశశబ్దస్య
ప్రామాణ్యస్యోపపత్తేః అన్యథాధూమవాలోకసాధారణానుగతవ్యాప్తేరభావాదాలోకగతధర్మవ్యాప్తిత్వవహ్న్యభావవద్ధూమేసత్త్వాత్తన్మాత్రాయధూమేనవహ్ని
వ్యాప్యత్వాదివాక్యస్యప్రామాణ్యపత్తేః ఏవంగురుధర్మస్యానవచ్ఛేదకత్వేన తాదృశధర్మావచ్ఛిన్నవిశిష్టబుద్ధింప్రతి తాదృశధర్మాశ్రయప్రతియోగికాభావకూటవత్త్వాన్నిశ్చ
యత్వేనైవలాఘవాన్నగతత్వేవిరోధిత్వకల్పనాత్ తేంబుగ్రవాదిమాన్నాసీత్ప్రతీతిదశాయాంబుగ్రవాదిమానసఇత్యనవిరోధాభావివిసుఖపతఎవేతిప్రాచీనమతనిగర్వః లఘో
గురుధర్మస్యానవచ్ఛేదకత్వేవ్యాప్తేరపిదుర్వచత్వమిత్యతఆహనవేదేశకాలభిన్నేతిద్రవ్యంగుణత్వేశిష్టసత్తాద్వ్యత్వాద్రవ్యత్వసమనియతానాంగుణవత్త్వవిశిష్టసత్త్వా
దీనాంఅనిష్టధర్మః లాఘవాన్నత్వముపపాదయతిగుణభేదేతిననుహేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వస్యైకదేశానాంతదుత్పన్నత్వేనఅభావస్యైవసాధ్యతావచ్ఛేదకాంశే
నివేశ్యమానతయాసాంపత్తేయోగ్యశ్రుతఆహతత్త్వాదీతియద్యపిగుణాభావవచ్ఛేదకత్వఎతేవిషస్యప్రతియోగివ్యధికరణాభావఘటితత్వేసత్త్వప్రతియోగితావ్యధికరణత్వేనదు
ర్జ్ఞేయత్వంతథాపివ్యాప్యవృత్తిసాధ్యకత్వస్థలీయవ్యాప్తిలక్షణాభిప్రాయేణేదంతత్రప్రతియోగ్యవైయధికరణ్యప్రవేశస్యాధిక్యత్వాదగ్రేసమాధానస్యమానత్వాదియదుక్తంతదిదమేవ
విశేషంత్రయాణాంనవ్యశ్రిత్వాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వమేవపర్యవసితంవ్యాప్తేరష్టలక్షణఇదమితిముపరమాధికరణేనావ్యాప్యవృత్తిసాధ్యకస్థలేపివ్యాప్తేర్దుర్జ్ఞే

ఖా॰ల మెయధూమత్వాదేరపి తాదృశావఛేదకత్వేన నన్వభివారిగ్నత్వావ్యాప్తిరితి కృతం పాం భూషికావఛేదకత్వనిర్వచనేన భావః న నూనం తత్ర మొగౌరవమపి న స్వవిరోధి
తావత్తాదృశప్రతీత్యా అవఛేదకత్వం నావగాహతే పరంతు కంబుగ్రీవాదిమన్నిష్ఠప్రతియోగితాకాభావమాత్రమిత్యాశంక్య నిషేధతి నవేతి అవలంబనం విషయః తథా విధేతి కం
౧౨ బుగ్రీవాదిమత్వేత్యాద్యర్థః తాదృశప్రతీతేః కంబుగ్రీవాదిమాన్నాస్తీతి ప్రతీతేరనుదయాదితి తథాచ త్వన్మతే కంబుగ్రీవాదిమదంతరస్యాభావమాదాయ తదుదయప్ర
సంగ ఇతి భావః నను తథావిధయత్కించిత్త్వన్మతే నిరాసయోస ఏవ ప్రతిబంధకో 2 స్తు ధూమాదౌ తాదృశసదశాయాం తత్రాపి కంబుగ్రీవాదిమాన్నాస్తీతి ప్రతీతిర్భాయతా
17
మిత్యత ఆహ అత ఏవేతి గురుధర్మస్యానవఛేదకత్వాదేవేత్యర్థః న ప్రమాణమితి కంబుగ్రీవాదిమత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావప్రకారత్వేన తాదృశాన్వయబోధో భ్రమ
ఇతి తాదృశబోధభ్రమజనకత్వేన అప్రమాణత్వం త్వన్మతే కంబుగ్రీవాదిమత్ప్రతియోగితాకాభావకాన్యతాయాం ఘటవత్త్వాభావాత్ తాదృశప్రతీతేర్భ్రమత్వమితి తా
దృశజ్ఞానప్రమాణం న స్యాదిత్యర్థః నను భ్రమత్వస్య ప్రకారశబ్దేన భిన్నతయా తత్ర సర్వత్ర తదభావవద్విశేష్యకత్వం న భ్రమత్వే ఘటకం సమవాయేన గగనాదిభ్రమే వ్యభిచారాదితి
ధర్మే తత్తథా చ తత్రైవ ప్రకృతే కంబుగ్రీవామత్ప్రతియోగికాభావప్రకారతామాత్రేణ తాదృశాన్వయబోధో భ్రమ స్యాదితి ఘటత ఆహ ప్రమాణం చేతి తథా చ తత్రాపి
కంబుగ్రీవాదిమాన్నాస్తీతి శబ్దః ప్రమాణం న స్యాదిత్యనేనాపి ప్రకృతే తదభావవద్విశేష్యకత్వఘటితం వాచ్యమితి భావః ఘటమానవహ్నివ్యాప్య ఇత్యాది ష్టతే

ఖాఃఅ యత్త్వమితి తన్నైయంత్రత్వ తృత్వేతి ద్రవ్యనిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వ త్వాపేక్షయా ప్రమేయత్వావచ్ఛిన్న వహ్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వస్య గురుతయా తదవచ్ఛిన్నాభావా
ప్రసిద్ధేరితి భావః ననుహేతుమన్నిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకే ధూమత్వ యత్కించిద్ధర్మావచ్ఛిన్నాభావవదసంబంధస్య విశిష్టసామాన్యేన భిన్నత్వస్య విశిష్టసంబంధినిష్ఠాభావప్రతియో
౧౮ గితానవచ్ఛేదకే ధూమత్వాదృశ ధర్మకభిన్నం వా యత్కాదృశతావచ్ఛేదకం తదవచ్ఛిన్న సామానాధికరణ్యం వ్యాప్తిరిత్యత్రాహ తు మన్నిష్ఠాభావీయ విశేషణ విశేషావచ్ఛిన్నప్రతి
యోగితాసామాన్యే యద్ధర్మ విశిష్ట సంబంధి నిష్ఠాభావీయ తాదృశ ప్రతియోగితానవచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకత్వం నాస్తి సాధ్య తద్ధర్మావచ్ఛిన్న సామానాధికరణ్యం వ్యాప్తిరి
18 త్యత్ర దుష్టేయత్వాభావాత్ తద్ధైన వ్యాప్తిరూపత్వే తత్ర ఆహ ఇత్యుపదర్శితేతి స్వత్వాదితి ఆదినా వ్యాపకతాపర్యవసన్నస్య తత్తదవచ్ఛేదకత్వాభావగర్భ సామా
న్యసన్నిష్ఠప్రవృత్తః అత ఏవ గుణత్వాదిరవచ్ఛేదకత్వాదేవ సంగచ్ఛత ఇతి ఇతి అస్య ఘ్రాణగ్రాహ్య గంధత్వాపేక్షయా గురుత్వేన ఘ్రాణగ్రాహ్యగుణత్వావచ్ఛిన్నాభావాప్రసి
ద్ధ్యా తదభావవద్వృత్తిత్వరూపం వ్యభిచారిత్వం తత్ర నసంభవతీతి భావః అత్ర యద్యపి సాధ్య వ్యాపకతావచ్ఛేదక ధర్మావచ్ఛిన్నాభావవద్వృత్తిత్వమేవ వ్యభిచారః న
వ ఘ్రాణగ్రాహ్య గంధత్వావచ్ఛిన్నాభావవద్వృత్తిత్వేనైవ తత్ర సులభ ఇతి స్వరూపి శక్యతే తథాపి తద్వ్యక్తేః ప్రకృత సాధ్యకానుమితి విరోధితయా పౌనరుక్త్యభానాసంభవాత్ యద్వి
షయకత్వేన యాదృశానుమానవిరోధిత్వం తస్యైవ తత్ర తథాత్వాదితి భావః॥ ॥శ్రీః॥ ॥అవచ్ఛేదకత్వనిరుక్తిః సమాప్తా॥ ॥శ్రీః॥ ॥ఽఽఽఽఽఽఽఽఽఽ

वध्यदकोनिरासपत्र ४८